

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุรียา ชันแก้ว

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๑๓๗/๑ หมู่ที่ ๑๑

ตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

โทรศัพท์ ๐๙๙ ๘๙๓ ๖๕๙๑ Facebook Suriya khunkaew

Line Suriya๕๕๖๒

เกิด พ.ศ. ๒๕๒๐ ปัจจุบันอายุ ๔๘ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คณะ/สาขาวิชา วิศวกรรมไฟฟ้า

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ ข้าราชการบำนาญ

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๒๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

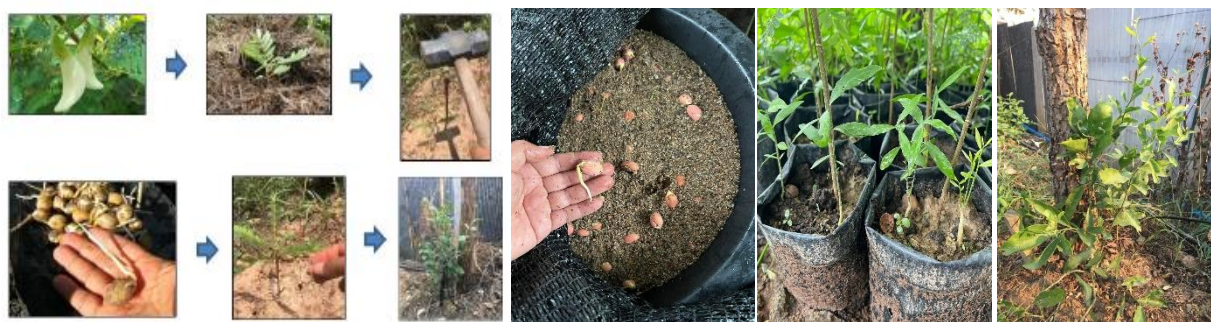
๑. สินค้าหลัก พืชผัก

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๕ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ แปลงปลูกผักปลอดภัย

๒.๒ แปลงปลุกผักหวานป่า

๒.๓ แปลงเลี้ยงปลาในนาข้าว

๒.๔ โรงเรือนอัจฉริยะ

๒.๕ แปลงเพาะเห็ดไมคอร์ไรซา

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๑๓ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานการเรียนรู้ ที่ ๑ การปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การทำน้ำหมักชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การทำสมุนไพรไล่แมลง

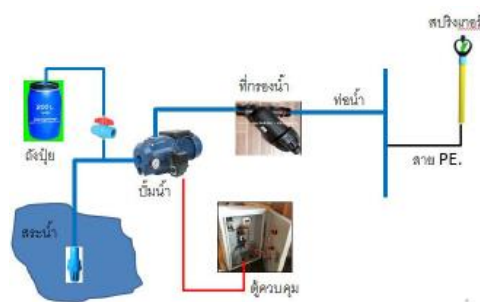
ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การทำปุ๋ยหมัก

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ การเลี้ยงไส้เดือนพันธุ์แอฟริกัน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การทำเครื่องตั้งเวลารดน้ำผักแบบอัตโนมัติ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ การขยายพันธุ์สารชีวภัณฑ์

ฐานการเรียนรู้ที่ ๘ การทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกอง สูตรวิศวกรรมแม่โจ้ ๑

ฐานการเรียนรู้ที่ ๙ การทำน้ำส้มควันไม้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑๐ โรงเรือนอัจฉริยะ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑๑ การปลูกผักหวานป่า

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑๒ การเลี้ยงปลาในนาข้าว

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑๓ ขยายงานวิจัยสู่เกษตรกร (จุลินทรีย์ตรึงไนโตรเจน,เห็ดไมคอร์ไรซา)

๑. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย การเลี้ยงไส้เดือนพันธุ์แอฟริกา การเลี้ยงปลาในนาข้าว และการปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี

๑.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำน้ำส้มควันไม้ และการปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี

๑.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย การทำสมุนไพรไล่แมลง การทำปุ๋ยหมักจากฟางข้าว การเลี้ยงไส้เดือนพันธุ์แอฟริกา การตั้งเวลารดน้ำผักอัตโนมัติ การปลูกผักหวานป่า โรงเรือนอัจฉริยะ การเพาะเห็ดไมคอร์ไรซา

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ปี 2568

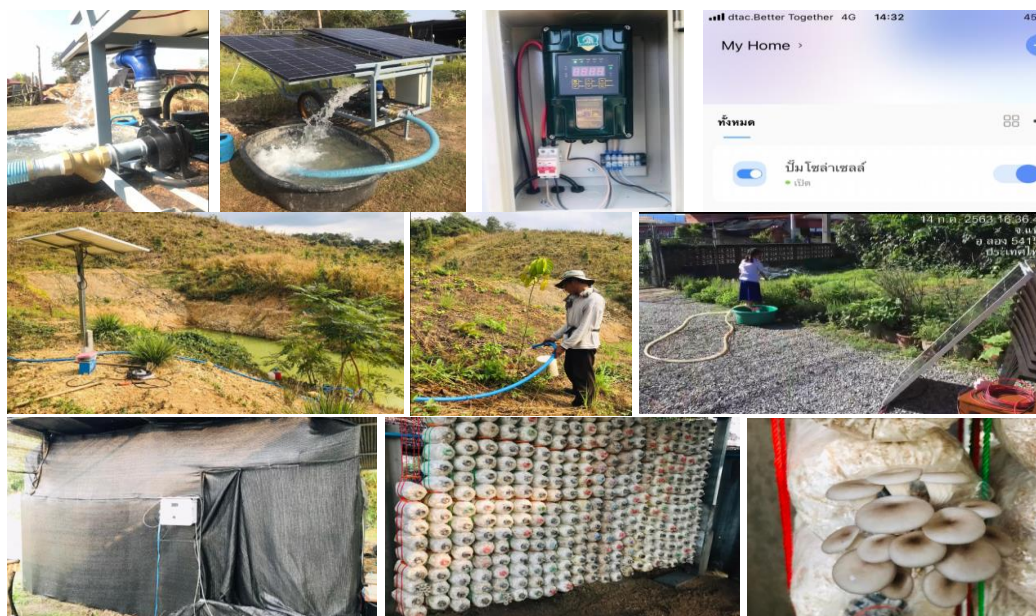

๑.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.

นวัตกรรมโรงเรือนอัจฉริยะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการลดปัญหาแรงงานในการทำการเกษตร เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และผลผลิตมีคุณภาพ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาบริหารจัดการแปลง ซึ่งโรงเรือนนี้สามารถควบคุมระบบต่าง ๆ ผ่านทางโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน และการเปิด - ปิด ไฟฟ้าด้วย โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน มีกล้องวงจรปิดสามารถมองเห็นและสั่งการได้จากทุกมุมโลก เช่น เมื่อมีอากาศร้อน ระบบจะปิดม่านบังแดดเอง และระบบพัดลมระบายอากาศจะทำงานเอง และมีการให้น้ำตามความเหมาะสมของพืชแต่ละชนิด โดยจะมีเซนเซอร์ตรวจวัดความชื้นอยู่ในดิน สามารถที่จะรดน้ำต้นไม้ได้เองโดยอัตโนมัติ การใช้เทคนิคการปลูกผักแบบปลอดสาร รวมถึงเทคนิคการปรับปรุงบำรุงดินมาใช้ในแปลง โดยโรงเรือนอัจฉริยะนี้เป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกรผู้สนใจปลูกผักในโรงเรือน โดยมีนายสุริยา ชันแก้ว เป็นวิทยากร ซึ่งเกษตรกรส่วนมากมีความสนใจนวัตกรรมดังกล่าว แต่ไม่มีกำลังเงินลงทุนซื้อเพราะนวัตกรรมมีราคาค่อนข้างสูง นายสุริยา ชันแก้ว จึงใช้องค์ความรู้ทางวิศวกรรมไฟฟ้าแยกเทคโนโลยีของโรงเรือนอัจฉริยะออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้เหมาะสมและตอบโจทย์ต่อการใช้งาน โดยประยุกต์ร่วมกับการทำงานของโซล่าเซลล์ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลือกใช้ นวัตกรรมตามความเหมาะสมกับแปลงเกษตร และพื้นที่ของตนเองได้ ดังนี้

นวัตกรรม	จุดเด่นการใช้งาน
๑. ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ แบบเคลื่อนที่สามารถเลื่อนสไลด์เก็บได้	- ต้นทุนต่ำ (เลือกระบบตามงบประมาณที่ต้องการได้) - ใช้งานได้ในพื้นที่ห่างไกล (ไม่มีไฟฟ้า)
๒. ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ แบบเคลื่อนที่สามารถเลื่อนสไลด์เก็บได้+ระบบตั้งเวลา เปิด - ปิด ด้วยไมโครเมอร์ (Timer)	- เคลื่อนย้ายสะดวกใช้พื้นที่ในการจัดเก็บน้อย - เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (พลังงานสะอาด) - ประหยัดต้นทุนค่าไฟฟ้าในการเกษตร (ลดรายจ่าย)
๓. ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ แบบเคลื่อนที่สามารถเลื่อนสไลด์เก็บได้+ระบบตั้งเวลา เปิด - ปิด ด้วยโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน	- ลดปัญหาแรงงานในการทำการเกษตร
๔. ระบบการเพาะเห็ดในโรงเรือนโดยใช้การควบคุม อุณหภูมิและความชื้น	- เห็ดสามารถให้ผลผลิตได้ทุกฤดู - แก้ปัญหาเห็ดขาดตลาด - เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยไปเป็นคณะกรรมการในหลายหน่วยงาน ดังนี้

๑. ครัวบุญชีอาสา ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์แพร่ โดยประสานให้เกษตรกรวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต
๒. ประชาชนเพิ่มความมั่นคง ของ กอ.รมน. โดยขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. อาสาสมัครครูกศน. จังหวัดแพร่ โดยขับเคลื่อนงานทุนการเกษตรผสมผสานของ สกร.แพร่
๔. ประธาน ศพก. โดยขับเคลื่อนศูนย์ ศพก. ร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่ของ จ.แพร่

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

คณะกรรมการของ ศพก. ประกอบด้วย สมาชิกในหมู่บ้าน และนำชุมชน

๑. ด้านนวัตกรรม ผู้รับผิดชอบ นายธนวัฒน์กร ปานแก้ว
๒. ด้านงานฝีมือและกลุ่มแม่บ้าน นางหทัยรัตน์ ชันแก้ว
๓. ด้านการตลาดและมวลชน นางแสงเงิน ปัญญาดี
๔. ด้านการเกษตรและการประสานงาน นางสุรียา ชันแก้ว

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ถ้าการทำเกษตรแบบเดิมก็จะได้ผลแบบเดิม ๆ คือ เกษตรกรเป็นหนี้และไม่รู้จะไปขายที่ไหน ดังนั้น จึงได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยแก้ปัญหา รวมทั้งมีการบูรณาการองค์ความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยเสริมงานของ ศพก.

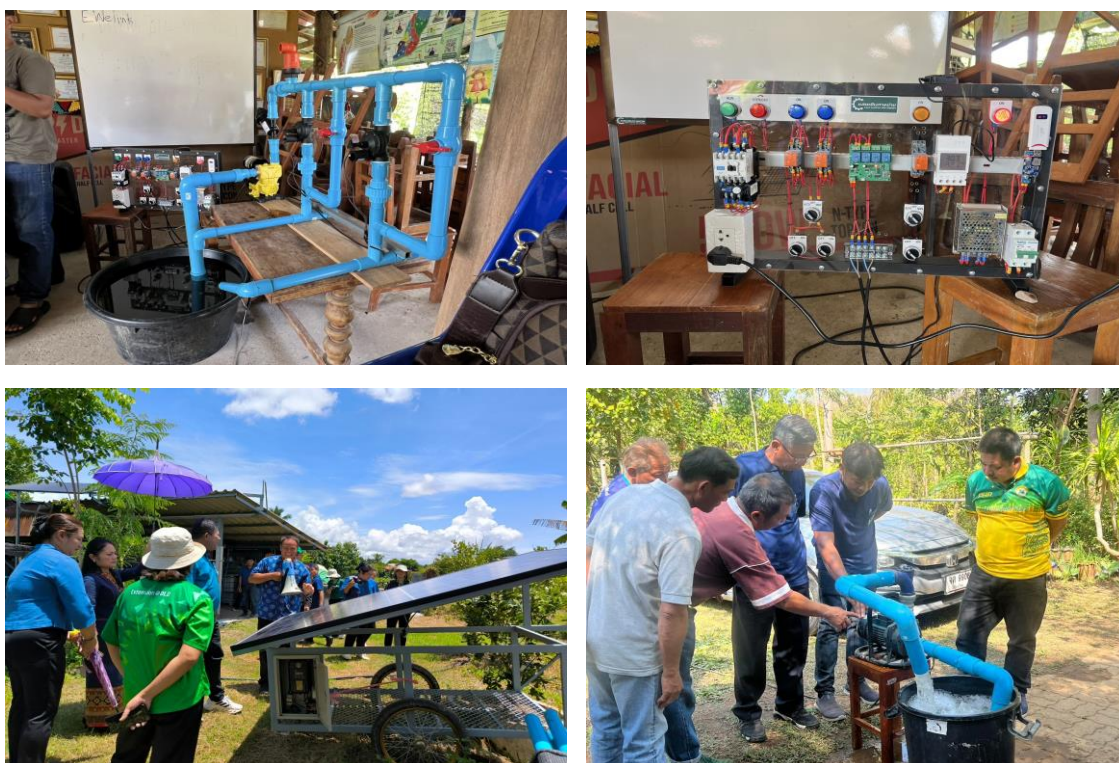
๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาความยากจนและการทิ้งอาชีพเกษตร ที่เป็นจุดเด่นและเป็นจุดแข็งของประเทศ ดังนั้น จึงได้นำองค์ความรู้ในทุก ๆ ด้าน มาบูรณาการให้เป็นรูปธรรม และเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ เพื่อให้อาชีพเกษตรกรยังคงอยู่คู่คนไทยตลอดไป

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

(๑) การใช้แผ่นโซลาร์เซลล์ และการวางระบบน้ำโดยใช้สปริงเกอร์ เพื่อลดต้นทุนค่าไฟฟ้า

(๒) การกำจัดแมลง โดยใช้ น้ำส้มควันไม้ และสมุนไพรไล่แมลง

(๓) การนำงานวิจัยของ ม.แม่โจ้ มาใช้ใน ศพก. เช่น การเพาะเห็ดป่าไมคอร์ไรซา การใช้จุลินทรีย์ตรึงไนโตรเจน

- ๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
สำหรับปัญหาที่อยู่นอกเขตชลประทาน หน้าแล้งขาดน้ำ ถ้าจะสูบน้ำก็มีต้นทุนสูง เริ่มจาก
- (๑) เจาะบ่อบาดาล หรือหาแหล่งน้ำใกล้เคียง
 - (๒) ติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ และเครื่องสูบน้ำ
 - (๓) วางระบบน้ำในสวนแบบโคกหนองนา
 - (๔) ใช้หาสปริงเกอร์ เพื่อประหยัดน้ำ
- ๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ
งานวิจัยของ ม.แม่โจ้ เรื่องการเพาะตัดเต่า ขั้นตอนมีดังนี้
- (๑) ปลุกกล้าไม้ เช่น ต้นหางนกยูงไทย
 - (๒) นำเชื้อเห็ดตัดเต่าที่เพาะในห้องวิจัย หรือหาเห็ดจากธรรมชาติ
 - (๓) นำเชื้อเห็ดใส่ในกล้าไม้
 - (๔) นำต้นไม้ที่มีเชื้อเห็ดลงปลูก จะทำให้ต้นไม้โตเร็วและได้กินเห็ดตัดเต่าด้วย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ผักตามฤดูกาล	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่
๑.๒) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่
๑.๓) ผักหวาน	พื้นที่ปลูกจำนวน	๐.๕ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาน้ำจืด	จำนวน	๒,๐๐๐ ตัว
----------------	-------	-----------

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) น้ำหมักชีวภาพ	จำนวน	๑๐ ถัง
๔.๒) น้ำส้มควันไม้	จำนวน	๑ เตา
๔.๓) ปุ๋ยมูลไส้เดือน	จำนวน	๔๐ กระละมัง

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้

๑) สินค้า น้ำหมักชีวภาพ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) กากน้ำตาล (๕ กิโลกรัม)	เป็นเงิน	๒๗๐ บาท/ ๕ กิโลกรัม
๑.๒) ถังน้ำหมัก	เป็นเงิน	๒๐ บาท/ถัง
๑.๓) เศษผัก ผลไม้ และขยะอินทรีย์	เป็นเงิน	๐ บาท
๑.๔) พด. ๒.	เป็นเงิน	๐ . บาท
๑.๕) ขวดพลาสติกสำหรับบรรจุภัณฑ์ (๘๐ ขวด)	เป็นเงิน	๘๐ บาท/ ๘๐ ขวด

รวมต้นทุนการผลิต ๓๓๐	บาท/ ๘๐ ขวด	
รายได้ ๑๖๐๐	บาท/ ๘๐ ขวด	
๒) สินค้า น้ำหมักชีวภาพ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้		
๑.๑) ขี้วัว ๒ กระสอบ	เป็นเงิน ๕๐	บาท / ๒ กระสอบ
๑.๒) รำข้าว	เป็นเงิน ๑๐๐	บาท/ถัง
๑.๓) กากน้ำตาล (๕ กิโลกรัม)	เป็นเงิน ๒๗๐	บาท/ ๕ กิโลกรัม
๑.๔) พด. ๒.	เป็นเงิน ๐ .	บาท
๑.๕) ฤ็พลาสติกสำหรับบรรจุภัณฑ์ (๕๐ ใบ)	เป็นเงิน ๒๕	บาท/๕๐ใบ
รวมต้นทุนการผลิต ๔๔๕	บาท	
รายได้ ๑๕๐๐	บาท/ ๕๐ ฤ็	
๓) สินค้า ปุ๋ยมูลไส้เดือน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้		
๑.๑) ไส้เดือนพันธุ์แอฟริกัน (๑๐๐๐ ตัว)	เป็นเงิน ๖๐๐	บาท / กิโลกรัม
๑.๒) ขี้วัวนม	เป็นเงิน ๒๔๐	บาท/ ๖ กระสอบ
๑.๓) เศษผัก ผลไม้ และขยะอินทรีย์	เป็นเงิน ๐	บาท
๑.๔) ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า	เป็นเงิน ๕๐ .	บาท / เดือน
๑.๕) ค่ากะละมัง (๔๐ ใบ)	เป็นเงิน ๒,๐๐๐	บาท/๔๐ใบ
๑.๖) ฤ็พลาสติกสำหรับบรรจุภัณฑ์ (๑๐๐ ใบ)	เป็นเงิน ๕๐	บาท/๕๐ใบ
๑.๗) ค่าสินทรัพย์ถาวร (โรงเรือน)	เป็นเงิน ๒๓๔	บาท/เดือน
รวมต้นทุนการผลิต ๓,๑๗๔	บาท	
รายได้ ๓,๕๐๐	บาท/ ๕๐ ฤ็	
๓) สินค้า การทำเครื่องตั้งเวลารดน้ำผักแบบอัตโนมัติ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้		
๑.๑) ป้มน้ำ	เป็นเงิน ๕,๐๐๐	บาท / เครื่อง
๑.๒) ถังน้ำ	เป็นเงิน ๕๐๐	บาท/ ถัง
๑.๓) ชุดหัวจ่ายสปริงเกอร์ (๕๐ อัน)	เป็นเงิน ๒,๕๐๐	บาท /๕๐ อัน
๑.๔) ฟิลเตอร์กรองน้ำ	เป็นเงิน ๖๐๐.	บาท / อัน
๑.๕) เบรกเกอร์	เป็นเงิน ๑๒๐	บาท/ตัว
๑.๖) นาฬิกาตั้งเวลา รุ่น CN๑๐๑N	เป็นเงิน ๗๐๐	บาท/อัน
๑.๗) แมกเนติกคอนแทกเตอร์	เป็นเงิน ๖๕๐	บาท/อัน
๑.๗) สาย PE (๒๐ เมตร)	เป็นเงิน ๑,๘๐๐	บาท/๒๐ เมตร
๑.๘) ท่อน้ำประปา (๑๐๐ เมตร)	เป็นเงิน ๒,๕๐๐	บาท/๑๐๐ เมตร
๑.๙) สายไฟ (๑๕ เมตร)	เป็นเงิน ๔๗๐	บาท/๑๕ เมตร
๑.๑๐) เทปพันกร็ียว ๓ ม้วน	เป็นเงิน ๓๐	บาท/๓ ม้วน
๑.๑๑) กาวน้ำ	เป็นเงิน ๑๐๐	บาท/กระป๋อง
รวมต้นทุนการผลิต ๑๔,๙๗๐	บาท	
รายได้ ๒๗,๓๐๐	บาท/เครื่อง	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขยายผัก ขายน้ำส้มควั่นไม้ ขยายปลา

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ การเป็นวิทยากร , ขายน้ำหมัก

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๑,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขยายปุ๋ยมูลไส้เดือน , ค่าสถานที่ที่มีคนเข้ามาดูงาน , ขยายกล้าผัก

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขยายข้าว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

กับตนเอง : มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว ไม่เป็นหนี้

กับคนอื่น : มีการเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรคนอื่น

ชุมชน : ชุมชนเข้มแข็งมีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน สร้างชื่อเสียงให้หมู่บ้าน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

มีการนำ BCG มาใช้ ดังนี้

B : มีการนำเอาแฉะโซล่าเซลล์มาใช้ และจุลินทรีย์ตรึงไนโตรเจน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

C : เศษผักที่เหลือนำมาเอาไปเลี้ยงไส้เดือน และนำมูลไส้เดือนมาทำเป็นปุ๋ยใส่ผัก

G : มีการปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี เช่น การใช้น้ำหมักชีวภาพ สมุนไพรไล่แมลง

๓.๑.๑ นำนวัตกรรม “การใช้จุลินทรีย์ตรึงไนโตรเจน (Bacillus nealsonii MJUP๐๙)” จากงานวิจัย ผศ.ดร.วรรณรา มั่งกิตะ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ มาใช้ในแปลงเพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ ทำให้พืชผักสามารถตรึงไนโตรเจนได้ดี พืชผักงามขึ้น จากองุ่นที่ไม่เคยให้ผลผลิต ก็ให้ผลผลิตได้ดี

๓.๑.๒ ได้นำภูมิปัญญา และเทคโนโลยีต่างๆ มาปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยเพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ที่มั่นคง โดยการบริหารจัดการไร่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน คือ การบริหารจัดการที่ดิน และน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด การนำเทคโนโลยีพื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้านมาผสมผสานโดยการไม่ทิ้งภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ควบคู่กัน เช่น การทำสมุนไพรรักษาโรคซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้นำเอาสมุนไพรรักษาโรคที่ได้ในชุมชนมาใช้ในการไล่แมลง และมีการนำเอา สารชีวภัณฑ์ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เชื้อราบีบเวอร์เรีย เชื้อเมตาไรเซียม เชื้อไตรโคเดอร์มา เข้ามาใช้ควบคู่กัน เพื่อให้การกำจัดแมลงได้ผลดียิ่งขึ้น

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ปัญหาปัจจุบันของ อำเภอลอง คือ มีการเผาป่า เพื่อหาเห็ดป่าและหาผักหวานป่า ดังนั้น ศพก. จึงได้คิด วิธีปลูกผักหวาน และการเพาะเห็ดป่าไว้กินเอาน้ำในบ้น เพื่อลดปัญหาดังกล่าว โดยนำนวัตกรรม “เห็ดไมคอร์ไรซา ร่วมกับการปลูกต้นไม้” จากงานวิจัย ผศ.ดร.วรรณรา มั่งกิตะ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ มาใช้ในแปลงเพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ ทำให้ต้นไม้โตเร็ว มีความแข็งแรง ต้านทานความแห้งแล้ง และยังทำให้เกิดเห็ดดับเต่า เพื่อลดการเผาป่า พื้นที่ป่าไม้ และเป็นแหล่งอาหารของชุมชน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- การทำให้พื้นที่แห้งแล้งสามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี
- มีการปลูกพืชแบบผสมผสาน
- มีปลูกการปลูกพืชแบบลดการใช้สารเคมี

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- มีการเข้ามาศึกษาดูงาน เฉลี่ย ๔ ครั้ง/เดือน (มาเป็นคณะ)
- มีการใช้ ศพก. เป็นสถานที่ฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ เฉลี่ยเดือนละ ๑๐ ครั้ง
- มีการไปเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เฉลี่ยเดือนละ ๑๐ ครั้ง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- กรณีนาข้าวมีเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ศพก. ติดต่อ จนท.เกษตร ศพก. ทดลองนำยามาลองใช้ ได้ผลดี บอกต่อให้เกษตรกร
- กรณี เกิดภัยแล้ง ศพก. ติดตั้งระบบน้ำในสวน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านการประชุมกลุ่ม ศพก. และแปลงใหญ่ทุก ๆ ๓ เดือน
- มีการไปเป็นวิทยากรตามพื้นที่ต่าง ๆ

- มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเฟสบุ๊ก

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- การเข้ามาศึกษาดูงานใน ศพก.
- การนำความรู้ออกไปเผยแพร่ผ่านการเป็นวิทยากร
- การเผยแพร่ผ่านทางเฟสบุ๊ก
- ทำคลิป ๑ นาที กับ ศูนย์ ศพก. ออนไลน์

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่มีส่วนร่วมอยู่ในทุกหน่วยงาน เช่น

- ปราชญ์ เพื่อความมั่นคงของ กอ.รมน
- ครูบุญชีอาสา
- ครู กศน.อาสา
- ประธานวิสาหกิจชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- รับฟังปัญหาจากเกษตรกร และช่วยกันแก้ไขในระดับ อำเภอและจังหวัด
- ขับเคลื่อนการเกษตรให้เป็นทิศเดียวกัน นโยบายของกรมส่งเสริมเกษตรกร
- เป็นสถานที่ในการศึกษาดูงานและฝึกอบรม
- ช่วยเหลืองานของกรมส่งเสริมในทุก ๆ ด้าน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- ทำให้เกษตรกรที่เป็นหนี้และหมดหวังกับอาชีพเกษตร สามารถลุกขึ้นรู้ได้ และทำให้เกษตรกรอยู่ดีกินดี มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ไปพร้อม ๆ กัน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ไม่เป็นทางการ : เป็นตัวอย่างที่ดีให้เกษตรกร , ช่วยแก้ปัญหาในเกษตรกร

เป็นทางการ : เป็นประธานวิสาหกิจชุมชน และประธาน ศพก. อำเภอ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ใช้ทรัพยากรและทุนส่วนตัวทั้งหมดที่มี ทดลองจนประสบความสำเร็จ และเผยแพร่วิธีการที่ดีที่สุดให้เกษตรกร

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดยทีมงานสำนักงานเกษตรอำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๑.๑ นางสาวพร ต่อสกุล	เกษตรอำเภอคลอง
๑.๒ นางสาวกัญทิลา ทองชู	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๓ นางสาวพวงผกา จินา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๑.๔ นางสาวสุภาวีนี เพือกวัฒนะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

นำข้อมูลและความสำเร็จมาช่วยกันวิเคราะห์ / การระดมสมองและสถิติ

๓. สถานที่ถอดบทเรียน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอคลอง (ศพก.หลัก) หมู่ที่ ๑๑ ตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๔. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหาและอุปสรรค : ช่วงเวลาในการลงพื้นที่อาจไม่สอดคล้องกับรอบการผลิตของเกษตรกร ทำให้บางกิจกรรมไม่สามารถเห็นภาพกิจกรรมที่สมบูรณ์หรือเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ : แผนการลงพื้นที่ถอดบทเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โดยประสานกับเกษตรกรต้นแบบล่วงหน้าเพื่อเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมกับรอบการผลิต และเตรียมความพร้อมของทั้งสองฝ่าย

ภาคผนวก

ภาพผนวกที่ ๓ กิจกรรมการถอดบทเรียน

ภาพผนวกที่ ๓ (ต่อ)

ภาพผนวกที่ ๓ (ต่อ)

